

upamo, da bi nas podpirali. Upati je celo, da še narodni Nemci ne bi delali prevelicnih ovir. Spominjamo se še debat o šolskih stvareh v štajarskem deželnem zboru. Hudo so se narodni Nemci vlekli za nemške šole po južnoštajarskih mestih in trgih, ali na drugi strani se je pa baš od te strani z vso odločnostjo zagotavljalo, da Nemcem ni nič mari, kako so šole za slovenske otroke vrejene. Če torej ti Nemci ostanejo dosledni, ne smejo nikakor ugovarjati tej zahtevi, ki je vrezana prav po njih načelu. Za nemške šole bi se jim potem ne bilo bati, da bi se proti njih volji kako vrivala slovenščina.

Iz povedanega je razvidno, da položaj za celo stvar ni tako neugoden, da bi se izvesti ne dala. Treba je le odločnega postopanja in nekaj politične spretnosti, pa bomo prišli do cilja. Seveda nakrat ne bomo dosegli, pa vsaj se nobeno veliko stvar ne doseže hitro. Rim se tudi ni sezidal jeden dan. V Gradci in Celovci bode sprva precej kričanje in javkanje, ali vse to se bode poleglo, če le mi dosledni ostanemo pri svoji zahtevi. Glavna stvar je, da narod povsod pridobimo za to, da bode tako dolgo se oglašal, da se mu želja uresniči.

Sicer je pa še nekaj družega. Novi šolski nadzornik se tudi ne bode upal, tako odločno ponemčevati, ako bode videl povsod odločen upor proti nemštvu, upor, kakeršnega sedaj še ne pričakuje. Njegovo delovanje ne bode na pol tako škodljivo, kakor bi bilo, ko bi mirno gledali njegovo počenjanje. Zato je pa v vsakem oziru dobro, da se začne odločen odpor. Če bodo tudi drugi odlični štajarski Slovenci hodili po potu, katero je nastopil g. dr. Gregorec, utegnemo še Slovenci kedaj biti hvaležni, da je vlada imenovala Linhartta za nadzornika in tako vzbudila nas k odločnemu odporu. Torej le pogumno na delo, kajti pogumnega čaka zmaga.

Politični pregled.

Cesar v Levovu. — Dne 7. t. m. je prišel cesar v Levov in je bil jako slovesno vsprejet. V Levov so pa prišli tudi skoro vsi ministri. K cesarjevemu vsprejemu so prišle deputacije vseh galiških mest, okrajnih zastopov, deželni in državni poslanci in drugi odličnjaki iz vse Galicije. Na koldvoru je cesarja pozdravil v poljščini in ruščini deželni maršal in pri vhodu v mesto župan levovski. Odgovarjajoč na nagovor deželnega maršala, je cesar naglašal, da ga veseli napredek Galicije. On je že od svojega brata izvedel, kak napredek se vidi na razstavi in sedaj je sam prišel pogledat. Ne le iz poljskega temveč tudi iz rusinskega dela dežele je prišlo mnogo odličnih mož. To je pa nam se zdelo potrebno omeniti, ker se je od neke strani agitovalo proti obisku razstave, ker je preveč poljska. V tem zmislu so bili sklenili razni politični vodje, ali rusinski kmetje so pokazali, da imajo več zmisla za slovansko vzajemnost in pa za modro politiko, nego njih vodje. Sklenili so, da pojdejo v Levov. Gotovo so s tem le rusinski stvari koristili. S takim postopanjem se bode s časom doseglo povoljno razmerje mej obema narodnostima v Galiciji. Rusini se marsikaj tudi lahko nauče od Poljakov, ker poljsko slovstvo je veliko. Poljaki pa bodo od občevanja z Rusini imeli le korist, ker rusinski narod je še nepopačen. Mi postopanje Rusinov le odobravamo. Če tudi nekateri poljski politiki hodijo napačna pota, ali zaradi tega ne gre obsojati naroda samega.

Če se Rusini in Poljaki jedenkrat doma pobotajo, bode to ugodno vplivalo na vso avstrijsko politiko. To pa ne bode mogoče, drugače, da bodo Rusini smatrali za svoj bližnji slovanski narod poljski in ne bodo gledali v Rusijo.

Koroško. — Zadnja dopolnilna volitev na Koroškem je jasno pokazala, da koroški kmetje niso tako neumni, nego se večkrat rado trdi. Po volitvi v Spitaliču bili so se zbrali okrog mize volilni možje z novim poslancem. Pri tem je pala marsikaka pametna beseda. Jeden volilnih mož je naglašal, da so takoj s prvega bili trdno sklenili, da bodo volili kmeta. Če drugi gospodje, ki hočejo zastopati kmeta, imajo še tako dobro voljo, ali ne poznajo kmetijskih potreb iz skušnje. Taki zastopniki kmeta ne razumejo, naj ga tudi poslušajo. Drug kmet je pa naglašal, da se odposlanca ne sme zahtevati, naj doseže to, ali ono železnico, naj se za drugo kaj meni ali ne. Krajevni interesi ne smejo biti poslancu glavna stvar, temveč občni interesi in zlasti interesi kmetijskega stanu. Smisel vseh govorov zavednih kmetov ta večer je bil, da kmeta mora zastopati le kmet in kakor se kaže, da se hočejo koroški kmetje dosledno tega držati.

Shod nemških zaupnikov koroških. — Na 16. dne t. m. snide se v Beljaku shod nemških zaupnikov. Zbrali se bodo zastopniki nemških liberalcev in nacijonancev, da se posvetujejo, kako odvrniti nevarnost, ki jim preti od Slovencev in nemških konservativcev. Zmaga nemških konservativcev in Slovencev na Gorenjem Koroškem jih je grozno poparila. Ta shod bode pa jim javaljne kaj pomagal, če tudi graška tetka kliče vse nemške naprednjake na ta shod; da se dogovore o malem narodnem delu, kakor imenuje agitacije med narodom. Dosedaj so po njenih mislih nemški naprednjaki se malo brigali za prebivalstvo in ž njim imeli premalo zveze. Zato so pa že zgubili zaupanje. Mi si mislimo, da so koroški kmetje pač toliko razsodni, da se zdaj tej nemškonapredni stranki ne usedejo na limanice, ko vidijo, da se jim približuje le zaradi tega, ker je v nevarnosti.

Košut. — Franc Košut bi rad vstopil v ogersko parlamentarno življenje, toda pokazala se je ovira. Oblastva mu ne priznavajo volilne pravice, ker je s svojim očetom vred izgubil ogersko državljanstvo. Vladi pa ni nič kaj po godu, da bi kedaj Košut prišel v ogerski državni zbor, ker bi oživel košutovstvo. Wekerle je s Košutovim proslavljenjem imel dovolj neprijetnosti ob smrti ogerskega puntarja.

Nemčija. — Cesar Viljem II. jako veliko potuje. Neki berlinski list je izračunal, da je minulo leto bival cesar samo 166 dnij doma. Ostalih 199 dnij je bil na potovanji. Sedaj potuje v vojaških zadevah, drugič gre na lov in zopet tretjič potuje v kako drugo svrhu. Zadnje dni je bival v Kraljevi in izhodnji Pruski, da prisustvuje odkritju spomenika Viljema I. Kakor povsod, kjer biva, rad govori in sicer jako ostro in zmirom v nekem zapovedovalnem tonu, češ, vse se mi mora pokoriti, tako je i to v Kraljevi storil. Kakor znano je prusko plemstvo, takozvavi agrarci proti gospodarstveni poliki Capri-vijevi, katero pa cesar odobrava. Spravil se je torej ob tej priliki v svojem govoru na prusko plemstvo in mahal prav po gorjanski po njih, češ da se ti protiustavljajo njemu kot cesarju in njegovim dobrim nameram. Očital je celo, koliko je država že potrošila za vzhodno Prusko, toda ne zato, je rekel, da bi se ta vzhodna Pruska potem ustavljala svojemu cesarju. Nepošten je, kdor se izneveri svojemu cesarju, je končal. Ta govor je vzbudil veliko senzacijo. Le z ozirom na to, da vse pozna cesarjev nervozen temperament, se ta res oster govor cesarjev ne tolmači tako hudo.

Mejnarodni mirovni kongres. — V Antverpnu vršil se je mejnarodni mirovni kongres, kateremu so prisustovali razni odposlanci iz Evrope in Amerike. Kongres se je posvetoval o tem, kako zagotoviti svetovni mir in kaj bi bilo storiti, da bi posamezne države si prihranile ogromne vojaške stroške. Sprejel se je v tem smislu predlog, da naj se vlade

pozovejo, da se snidejo h kongresu, na katerem naj sklenejo razoroženje. Posebna razsodišča naj bi varovala evropski mir. Tudi glede kitajsko-japonske vojske se je sklenilo pozvati evropske velevlasti, da posredujejo za zopet mir napravijo. — Da bi se pač mirovnega kongresa idejali spolnili. Prav kmalu na to še ni upati, a priti mora do tega Pod silo davka, kateri teži davkoplačevalce, mora vse omagati. Edina rešitev bo potem razoroženje oziroma pomanjšanje vojske, kajti v to vtikajo sedaj vlade ves denar.

Bolgarija. — Proti Stambulovu se je začela sodna preiskava zaradi razžaljenja Koburžana, storjenega v pogovoru z urednikom „Frankfurter Zeitung“. Preiskovalni sodnik je Stambulova pozval na zaslišanje in ga vprašal ali je res tako govoril, kakor se je pisalo. Stambulov je na to rekel: Vam nisem dolžan odgovarjati. Sodnik ga je hotel zapreti, a osem prijateljev je zanj vložilo kavecije 35.000 frankov. Pripravljenih so imeli 100.000 frankov. Ko se je Stambulov odpeljal, je pred sodiščem zbrana množica metala za njim kamenje. — Z druge strani se poroča, da Stambulov Koburžanu očita, da je on sam sodeloval pri mnogih Stambulova činih, katere epozicija nazivlje nezakonite. Stambulov našteva pozamne take čine. V vsem pravi, da je pri 30 točkah ž njim sokriv. — Za bližajoče se volitve v sobranje se vse pripravlja. Vladna stranka posebno mnogo deluje, kar svedoči, da ni sama ob sebi posebno trdna. Boje se posebno, da bi rusofilski stranka, ki je precej agilna ne dobila večine v sobranji. Stambulov epozarja svoje smišljenike, da naj se ne udeležijo volitev.

Obrtnija.

Aluminij

je kovina, katera ima še veliko bodočnost, ker se vedno najdejo še novi načini, da se ceneje pripravlja. Posebno je pa zaradi tega aluminiju velika bodočnost zagotovljena, ker je v zemlji toliko tacihi rudnin, v kateri se nahaja, da se ni bati, da bi ga kdaj zmanjkalo.

Zadnji čas se aluminij rabi tudi za posode. Nekateri so mislili, da aluminij za tako rabo ni, ker ga razjede kisline in se pri tem narejajo spojine, ki zdravju škodujejo. Ker so tega mnenja bili nekateri učenjaki, je bilo potrebno, da se je stvar preiskala.

Francoski kemik Balland je delal poskuse z aluminijem in se prepričal, da zrak, voda, vino, pivo, kava, olje, maslo, mast, slina, zemlja manj vplivajo na aluminij kakor na železo, baker, svinec in cink. Jesih in pa morska voda ga tako malo razjesta, da se o kaki škodljivosti govoriti ne more. Še le čez več mesecev je opazil, da je jesih, ali pa morska voda nekoliko razjela aluminij.

Nemška kemika Lunge in Schmied delala sta poskuse z jesihom, borovo, masleno, citronovo, karbolovo, salicilno kislino, žganjem, kavo, pivom, čajem in vinom. Prepričala sta se, da je toliko uporen aluminij proti njim, da ga brez skrbi rabijo za posode.

Rung je poskušal posode iz aluminija z belim, rdečim vinom, pivom, češnjevo vodo, čajem, kavo, mlekom, maslom, z jedno odstotno raztopljeno vinske in petodstotno razstoptljivo jesihove kisline, borovo kislino, sodo, karbolovo in salicilno kislino. Prepričal se je, da se nobena teh tvarin ni skoro nič lotila aluminija. Celo 10 % raz-

topljina jesihove kisline po 20 dneh je tako malo vplivala, da ni misliti, da bi te tekočine pri porabi v kuhinji razjele aluminijeve posode.

Sedaj je znanih že 27 načinov pridobivanja aluminija. Največ se ga dobiva v Franciji. Sedaj je aluminij še precej drag ali cena mu pada od dne do dne. Predsednik zavoda za pridobivanje aluminija v Pittsburgu se je pa izjavil, da se nadeja, da ga bode kmalu mogoče oddajati po 2 franka 30 centimov kilo, elektrometalurški družba francoska ga pa upa v kratkem izdelovati po poldrugem franku.

Zaradi svoje lahkote bode aluminij našel najrazličnejšo porabo. Tudi pri vojaščini ga bodo rabili za razne stvari, ker bode zlasti ob vojski prevaženje aluminijevih stvari ložje, nego narejenih iz drugih kovin.

Obrtnijske raznoterosti.

Najhitrejša lokomotiva v Avstriji. Te dni so mej Dunajem in sv. Hipolitom poskušali lokomotivo narejeno po novem sistemu, katera doseže hitrost 120 km v jedni uri. Dosedaj so najhitreje lokomotive jedva 70 km prevozil v jedni uri. Poleg tega pa nova lokomotiva ni težja od drugih. Generalno ravnateljstvo državnih železnic je naročilo že 2 taki lokomotivi.

Električni stroj za snaženje čevljev. Neki Amerikanec je izumel električen stroj, avtomat, ki snaži čevlje. Ta stroj ima dve krtači, ki čevlje koj lepo osnažita. Jedna ga osnaži blata in pozneje zgladi, da se sveti, dočim ga druga z črnilom namaže. Če se vrže neki niklov denar v luknjico za to napravljeno, zasveti električna svetilnica in sedaj je le treba dati nogo na določeno mesto in krtači začneta svoje delo.

Kmetijstvo.

Shod in rasztava avstrijskih čebelarjev.

Prve dni t. m. bil je na Dunaju shod avstrijskih in nemških čebelarjev. Predsedovala sta na znamenitem shodu sekcijski svetnik Karol Beck in pa Vogel. Vkupe se je bilo sešlo kacihi 300 članov, mej drugim slavni čebelar župnik dr. Dzierzon, kateri je izumil panjeve s premakljivimi satovi in s tem jako povzdignil čebelarstvo. Poljedelsko ministerstvo je zastopal dr. vit. Herzmanowsky.

Shod je odobril pravila avstrijskega potovalnega čebelarskega društva in izvolil predsednika dunajskemu čebelarskemu društvu sekcijskega svetnika dr. vit. Becka za dosmrtnega predsednika temu društvu. Podpredsednikom je voljen župnik Benda iz Šlezije, v odbor pa Celestin Schachinger za Dolenje Avstrijsko, Schusser za Češko, Janez Huena za Gorenje Avstrijsko in Mayer za Štajarsko.

Župnik Dzierzon je potem imel zanimiv govor o tem, kaj koristijo taki shodi in ž njimi združene razstave. Spominjal se je shoda 1853. leta, na katerem se je govorilo o njegovem čebelnem panji. Govornik je potem govoril o nastanjenji trotoviskih celic, starosti čebel in družem, kar je on opazil v teku let, kar se bavi s čebelarstvom.